

підкої роботи подружжя над собою, над своїми стосунками, результат спільних переживань, успіхів, труднощів, радощів і горя, розділених на двох. Цей життєвий досвід формує стійке відчуття ніжності, турботи, довіри, підтримки. Сім'я – це осередок безпеки, де люблять і цінують, де ніхто не образить і завжди зрозуміють.

Натомість у дисфункційних сім'ях панує недовіра, страх, відчуття самотності, непотрібності, зневага й непорозуміння, а часом й ненависть.

Висновки. На основі виявлених критеріїв нормального функціонування сімейної системи можливо визначити її ресурсний потенціал. Перспективи дослідження полягають у розробці системи діагностики на основі зазначених критеріїв.

Список використаних джерел

1. Витакер К. Полночные размышления семейного терапевта / К. Витакер. – М.: Класс, 1997.
2. Лидерс А.Г. Психологическое обследование семьи / А.Г. Лидерс. – М.: Издательский центр "Академия", 2006.
3. Максимова Н.Ю. Сімейне консультування / Н.Ю. Максимова. – К.: ДП "Видавничий дім Персонал", 2011.
4. Максимова Н.Ю. Соціальна робота з сім'єю / Н.Ю. Максимова. – К.: ВПЦ "Київський університет", 2015.
5. Мороз О.М. Зберегти сім'ю. Соціальна робота з сім'ями, які опинилися у складних життєвих обставинах / О.М. Мороз та ін. – К.: ЕКМО, 2008.
6. Роджерс К. Психология супружеских отношений / К. Роджерс. – М., 2002.
7. Сатир В. Психотерапия семьи / В. Сатир; пер. с англ. – СПб.: Речь, 2000.
8. Эйдемиллер Э.Г. Психология и психотерапия семьи / Э.Г. Эйдемиллер, В. Юстицкис. – СПб.: Питер, 2008.

Надійшла до редколегії 05.04.17

Н. Максимова, д-р психол. наук, проф.
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев, Украина

КРИТЕРИИ НОРМАЛЬНОГО ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ СЕМЬИ

Статья посвящена решению проблемы поиска критериев нормального функционирования семейной системы. Показана связь между причинами дисфункций и ресоциализационным потенциалом семьи. Представлены результаты сравнительного исследования субъективных и объективных факторов нарушений отношений в семье и механизмы установления гармоничных отношений. Разработаны ориентиры для определения необходимости назначения социального сопровождения семьи.

Ключевые слова: семья, функционирования семейной системы, критерии, причины дисфункций, личность, гармоничность.

N. Maksimova, Dr.Sc., Prof.
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

CRITERIA FOR NORMAL FUNCTIONING OF FAMILY

The article deals with the problem of finding criteria for the normal functioning of the family system. Shows the relationship between the causes of dysfunctions and resili potential family. The family which has normally functions – it is a family who responsibly performs its functions, so that needs are met in the growth and development of the family as a whole and each of its members. Failure or improper performance of family functions leads to the fact that the family is disharmonious (problem), and further dysfunctional. Dysfunction is dysfunction of the family – these are the features of its life, which complicate or hinder the implementation of family functions. Dysfunctional family in the broad sense is a system that determines the distortion in personal development, and hence maladaptive, deviant behavior or neurotic disorders of one or more of its members. There are results of a comparative study of subjective and objective factors of the violations of family relationships and the mechanisms of establishing harmonious relationships. Guidelines are developed for determining the need for appointment of social support of the family.

Keywords: family functioning family system, criteria, causes of dysfunction, personality, harmony.

УДК 159.9

К. Мілютіна, д-р психол. наук, доц.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ІНФОРМАЛЬНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ У РІЗНОВИДОВИХ ГРУПАХ

Стаття присвячена визначенню поняття та типологізації варіантів інформальної соціалізації та емпіричному дослідженню цього явища на прикладі спілкування у різновидових групах. Було виявлено, що рівень задоволеності життям та соціальної підтримки вищий в осіб, які були успішними і відповідальними власниками домашніх улюбленців. Розглянуто систему чинників інформальної соціалізації та перспективи її дослідження.

Ключові слова. Соціалізація, постнекласична парадигма, благополуччя, соціальна підтримка, особистість.

Вступ. У сучасному світі відбувається побудова інформаційного, постіндустріального суспільства. Це змінює структуру зайнятості людини – скорочення робочого дня та робочого тижня, ведення домашнього господарства також стало займати значно менше часу. Водночас життя стало менш передбачуваним, обрання професії у юнацькому віці не означає, що людина працюватиме за цією спеціальністю протягом всього життя, міграційні та глобалізаційні процеси збільшують ймовірність зміни місця проживання. Наявність цих зовнішніх передумов забезпечує поширення такого явища як інформальна соціалізація. У сучасній психологічній науці існують поодинокі дослідження соціалізації в межах неформального освітнього процесу. Спеціалісти в галузі зоопсихології приділяють достатню увагу соціалізації собак, яка відбувається у спілкуванні з іншими собаками та людьми, але не розглядають впливів на соціалізацію людини цього міжвидового спілкування. Інтернет-

соціалізація, як один з варіантів інформальної соціалізації була детально розглянута, але саме її інформальний аспект залишився поза увагою дослідників. При аналізі як вітчизняних так і зарубіжних наукових джерел не було виявлено систематичних досліджень такого явища як інформальна соціалізація особистості.

Мета дослідження – виявлення типології та особливостей перебігу інформальної соціалізації особистості, обґрунтування методів дослідження.

Аналіз попередніх досліджень. Сучасні теорії розвитку особистості пропонують розгляд процесу соціалізації з урахуванням культурно-історичних умов: соціалізація особистості здійснюється по-різному на різних вікових етапах. Її успішність залежить від генетичних особливостей особистості, віку та соціальної ситуації розвитку. Зазначені теорії також зумовлені у віковому вимірі: процес соціалізації починається від народження і продовжується до смерті людини [3; 6].

У неklasичній парадигмі результатом і змістом соціалізації є формування особистості, зокрема: особистісні надбання і утворення, які формуються у процесі соціалізації, цінності, смисли, мотиви, світогляд, моральні установки. Такий підхід ставить у центр розгляду особистість, що робить його прерогативою неklasичної і постнеklasичної парадигм у соціальної психології [1; 7]. Безумовно, зміст соціалізації розглядався і в онтогенетичних теоріях, однак його було прив'язано до біологічних факторів, зокрема вікового розвитку сексуальності, зміни зубів, розвитку індивіду взагалі. В неklasичній парадигмі на першу позицію виходить особистість як утворення соціалізації. Ефективність соціалізації зумовлюється рівнем моральності, культури особистості. Соціалізація з позицій постнеklasичної парадигми – нелінійний багатоваріантний процес взаємодії людини і Світу у ситуації невизначеності. Основним механізмом цієї взаємодії є суб'єктний вчинок, яким задається кількість ступенів свободи особистості у виборі власної со-

ціалізаційної стратегії [5; 7]. Сутністю процесу соціалізації стає виникнення і розвиток мережевого мислення і спілкування, віртуалізації власного життєвого світу особистості за допомогою мови, що відтворює у свідомості людини безліч світів, які можуть доповнювати один одного, а можуть існувати автономно, підкоряючись гіпертекстовому принципу організації [2; 3; 4].

Результати дослідження. Виникає проблема розробки теоретичної моделі дослідження процесу інформальної соціалізації. Мають бути досліджені як чинники так і наслідки для розвитку особистості саме такого перебігу процесу соціалізації. Особливістю інформальної соціалізації є суб'єктна активність особистості, самостійний вибір власного шляху саморозвитку та способу відпочинку.

Чинники можна класифікувати на зовнішні, внутрішні та ситуативні, наслідками інформальної соціалізації можуть бути зміни в емоційній сфері особистості. Структурно-логічна схема досліджена відображена на рис. 1.

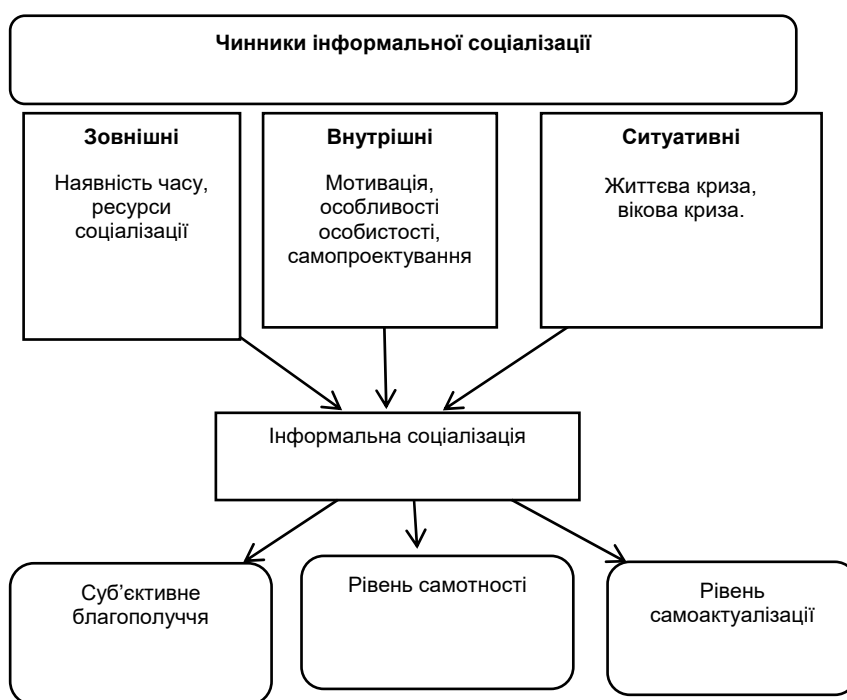

Рис. 1. Теоретична модель дослідження інформальної соціалізації

До зовнішніх чинників інформальної соціалізації можна віднести наявність вільного часу та енергії, що дає можливість займатися тим чи іншим видом інформальної діяльності. Місце проживання та його умови також можуть впливати на цей процес: наявність ресурсів великого міста щодо розвиненості варіантів інформальної освіти, соціалізації тощо більша ніж у містечках та селах. Поширення Інтернету, з варіантами дистанційної інформальної соціалізації, зменшує дію цього чиннику, і в перспективі розбіжності будуть нівелюватись. Безумовно, найважливішим внутрішнім чинником інформальної соціалізації є мотивація. Насамперед це прагнення до приналежності до інформальної соціальної групи, потреба у повазі та самоповазі, ймовірна також актуалізація потреби у саморозвитку та самореалізації. Специфіка ціннісної сфери особистості: потреба в свободі, орієнтація на процес тощо також можуть сприяти заму́ченості до цього типу соціалізації. Особливості особистості: толерантність до невизначеності, специфіка розвитку емоційної сфери особистості, пізнавальна активність можуть зумовлювати вибір типу інформальної

соціалізації. Самопроекування [3; 7; 8] виступає механізмом даного процесу соціалізації.

Але, навіть за всіх цих умов, людина може не залучатись до інформальної соціалізації поки не відчує нагальної потреби в цьому завдяки кризі. Ці кризові стани можуть бути пов'язані з життєвими обставинами: зміна професії, розлучення, переїзд тощо. Саме інформальні види діяльності сприяють адаптації до нових умов та відновленню емоційної рівноваги.

Інформальна соціалізація сприяє задоволеності життям, зменшує рівень самотності, допомагає процесу само актуалізації.

У сучасному світі поруч з кожним типом традиційної соціалізації починає виникати її інформальний аналог (табл. 1). Ці типи соціалізації не конкурують між собою, а доповнюють один одного. За умови успішного функціонування традиційних інститутів соціалізації інформальні варіанти доповнюють нормативні уявлення людини, збільшують її толерантність та адаптивні можливості. Якщо ж традиційні інститути переживають кризу та виконують свої завдання недостатньо, то інформальна

соціалізація може як сприяти успішному розвитку особистості так і створювати девіантні варіанти соціалізації (інтернет-залежність, залучення особистості до тоталітарних культів, антисоціальних угруповань тощо. Коло родини поповнюється домашніми улюбленцями, насамперед котями і собаками, які створюють своєрідне різновидові середовище в якому відбувається соціалізація дитини. Дослідження стосунків між тваринами та

їх господарями почались відносно недавно. Якщо розглядати спілкування в різновидових групах не з точки зору соціалізації собаки, а як варіант інформальної соціалізації людини, то можна побачити, що така взаємодія покращує розвиток емпатії та емоційного інтелекту людини, сприяє засвоєнню відповідальності за інших, розвиває толерантність до незвичної поведінки.

Таблиця 1. Особливості традиційної та інформальної соціалізації

Традиційна соціалізація		Інформальна соціалізація	
Інститути	Результати	Типи	Результати
Сім'я	Засвоєння соціальних норм	Різновидова група	Розвиток емпатії і толерантності

Залученість осіб різного віку до інформальної соціалізації можна виявити шляхом соціологічного опитування, при цьому необхідно враховувати вікові та гендерні особливості досліджуваних, їх місце проживання, особливості формальної зайнятості. Респонденти мають бути поділені на групи в залежності від типу інформальної соціалізації, яка переважає в кожного досліджуваного.

Дослідження мотиваційних чинників буде реалізовано за допомогою методики "Ціннісні настанови" Потьомкіної, та метод мотиваційної індукції ММІ (la method d'induction motivation nnelle. – MIM), запропонований Ж. Нютеном, методики дослідження життєвих сенсів В.Ю. Котлякова. Дослідження особистості може бути проведено за допомогою шкали самооцінки інноваційних якостей (Н.М. Лебедева, А.Н. Татарко), ситуативні чинники також можуть бути виявлені методикою "Життєві завдання" Т.М. Титаренко. Тест І. Колер (вдоволеність функціонуванням), шкала соціальної підтримки та проєктивні методики можуть допомогти у дослідженні ефектів інформальної соціалізації.

В емпіричному дослідженні ефектів інформальної соціалізації у різновидовій групі брали участь 76 жінок у віці від 28 до 53 років. З них в 15 респондентів не було домашніх тварин, 31 тримали вдома від однієї до трьох кішок, 14 – собак різних порід, ще 26 були володарями котів і собак одночасно. Всі досліджувані проходили ряд методик: тест І. Колер (I. Karler), спрямований на дослідження задоволеності респондентами своїм функціонуванням у різних сферах людської життєдіяльності. Також була використана багатовимірна шкала соціальної підтримки (M.S.P.S.S.), яка була розроблена Зіметом та адаптована для української вибірки. Проєктивна методика "Людина, яка зриває яблуко з дерева", запропоновану Л. Грант та К. Табон. Методика дозволяє виявити життєві стратегії досліджуваних. По цільовій функції (та ефективності) життєві стратегії прийнято поділяти на стратегії мінімізації, оптимізації, максимізації.

При стратегії мінімізації будь-який спосіб дії розглядається як прийнятний, якщо він обіцяє хоча б якесь рішення проблеми. Стратегія оптимізації орієнтована на вибір найбільш ефективного варіанту дії за даних обставинах і обмеженнях. Стратегія максимізації націлена на найкращий результат.

Отже, по малюнку "Людина, що зриває яблуко з дерева" з великою часткою ймовірності можна судити про домінуючі способи досягнення цілей або особливі поєднання стратегій, що утворюють певний стильовий тип прийняття рішень. Отриманий результат тесту зна-

чною мірою несе на собі відбиток особистості рисування, його настрою, стану. Також були досліджені особливості сприймання емоцій кішок і собак. Для цього використовувались таблиці з зображенням станів домашніх улюбленців, які були створені на основі досліджень К. Лоренца і П. Лейхаузеня.

В результаті дослідження було виявлено, що загальний рівень соціальної фрустрованості був низьким в усіх респондентів. Не було виявлено достовірних розбіжностей між групою респондентів в яких були домашні улюбленці, та тими, що проживали без них. Таким чином наша гіпотеза щодо того, що рівень соціальної фрустрованості викликає компенсаторну реакцію у вигляді спілкування з тваринами не підтвердилася, принаймні на групі соціально адаптованих та низько фрустрованих осіб.

При дослідженні розбіжностей між групами за рівнем соціальної підтримки було виявлено, що за критерієм Мана-Уїтні, рівень соціальної підтримки в досліджуваних, які мали тварин був достовірно вищим (на рівні 0,05), ніж в досліджуваних, які їх не мали. Ймовірно, особливості особистості, зокрема рівень соціального інтелекту та емпатії сприяє як пошуку задоволення від спілкування з домашніми улюбленцями, так і з людьми. Цікаві результати були отримані у проєктивному тесті "Людина, яка збирає яблука з дерева".

Більшість досліджуваних зображує фігуру людини, яка твердо стоїть на землі двома ногами, збирає яблука до кошика з яблуні, на якій достатньо зрілих плодів. Цей тип зображень притаманний особам з достатнім рівнем довіри до навколишнього середовища, успішними стратегіями досягнення власної мети. Досліджувані цієї підгрупи були власниками котів, у двох випадках – котів та собак. До другої підгрупи були віднесені досліджувані, які зображували людину на драбині, але дерево рясно всіяне плодами. Вони прагнуть кар'єрного зростання, їм притаманна більша, ніж першій підгрупі, схильність до ризику. До цієї групи належали власники собак, собак і котів. Малюнки осіб третьої групи містили зображення технічних засобів, ці малюнки притаманні особам, що вважають за потрібне досягати мети за допомогою спеціальних засобів, а не власного напруження. Всі досліджувані цієї групи були власниками кішок. Остання нечисленна група досліджуваних створювала зображення двох типів: ті, на яких людина збирає яблука з землі, та на яких "зимове" дерево з останнім яблуком. Серед цих досліджуваних було двоє власників кішок, інші взагалі не мали домашніх улюбленців.

Ряд 1 – низький рівень,
Ряд 2 – середній,
Ряд 3 – високий.

Рис. 2. Рівні розпізнавання емоцій кішок у різних групах власників

При дослідженні рівню розпізнавання емоцій кішок було виявлено достатньо високий рівень їхнього розпізнавання в усіх досліджуваних. Найкращим він був у власників кішок, достовірно гіршим у власників котів і собак водночас та в осіб, які не мали тварин. Це можна пояснити тим, що власники домашніх тварин під час міжвидової комунікації несвідомо тренують навички розпізнавання емоційних реакцій тварин. Власники котів і собак одночасно дещо гірше розпізнавали емоції кішок, бо

як було виявлено під час інтерв'ювання, вони мешкали у приватних будинках і сприймали кішок суто утилітарно.

Розпізнавання емоцій собак (відображене на рис. 3) також мало свою специфіку в залежності від групи власників. Як і можна було передбачити, найкраще їхні емоції розпізнавали власники собак і собак та кішок. Найгірше – ті респонденти в яких взагалі не було домашніх улюбленців.

Ряд 1 – низький рівень,
Ряд 2 – середній,
Ряд 3 – високий.

Рис. 3. Рівні розпізнавання емоцій собак у різних групах власників

Аналіз розподілу рівнів розпізнавання емоційних станів тварин за типами емоцій виявив наступне: респонденти успішно розпізнавали прояви агресії собак, і дещо гірше сприймали "сигнали примирення", тривожні стани кішок розпізнавалися достовірно успішніше ніж агресивний стан. Таким чином, було виявлено, що 68 % наших досліджуваних мали домашніх улюбленців, їхній рівень соціальної фрустрованості був нижче середнього, а рівень соціальної підтримки достатнім. Ми можемо

прийти до висновку, що утримання домашніх улюбленців, не має компенсаторного характеру (в усякому разі серед соціально адаптованої групи респондентів). Але досліджувані, які мали домашніх улюбленців, мали більш позитивне ставлення до себе та оточуючого середовища, менший рівень психоемоційного напруження. Утримання домашніх улюбленців не має компенсаторного характеру. Внаслідок цього типу інформальної соціалізації виникає більш позитивне ставлення до се-

бе та до оточення, яке сприяє як успішному пошуку соціальної підтримки так і спілкуванню з домашніми улюбленцями. Взаємодія у міжвидовій спільноті успішна і сприяє подоланню психологічного напруження за умови адекватного сприйняття емоційних станів тварин.

Висновок. Оптимальною для вивчення інформальної соціалізації можна визнати постнекласичну парадигму психологічного дослідження. Інформальна соціалізація – це процес активного засвоєння норм та культурних цінностей поза традиційними інститутами. Особливістю даного типу соціалізації є те, що до неї залучені насамперед особи юнацького та дорослого віку, не діти і підлітки, як до традиційної первинної соціалізації. Основним механізмом стає не наслідування та ототожнення (як при первинній соціалізації), а суб'єктна активність особистості. Виявлено, що наявність інформальної соціалізації у вигляді спілкування з домашніми улюбленцями сприяє розвитку емпатії та більшому рівню соціальної підтримки. Виокремлені нами типи інформальної соціалізації мають бути детально розглянуті в ході подальшого емпіричного дослідження.

Список використаних джерел

1. Власова О.І. Психологічний конструкт цілісності особистості в контексті методології філософії екзистенціалізму та екзистенційної психології / О.І. Власова, К.-М.О. Фадєєва, А.С. Гуленко // *Фундаментальні та прикладні дослідження в практиках ведучих наукових шкіл.* – 2014. – № 5; URL: fund-issled-intern.esrae.ru/5-60

2. Зарецька О.О. Життєві контексти особистісного зростання : аналіз внутрішніх та зовнішніх чинників / О.О. Зарецька // *Технології розвитку інтелекту. Електронне наукове видання.* – Київ, 2013. – Т. 1. – № 4. – 2013. – Режим доступу: http://psyfir.org.ua/upload/journals/4/authors/2013/Zaretska_Olga_Oleksandrivna_Zhytyyevi_konteksty_osobystis_nogo_zrostantnya_analiz_zovnishnih_i_vnutrishnih_chynnykiv.doc

3. Леонтьев Д.А. Личностное в личности: личностный потенциал как основа самодетерминации / Д.А. Леонтьев // *Ученые записки кафедры общей психологии МГУ им. М.В. Ломоносова.* – Вып. 1 / под ред. Б.С. Братуся, Д.А. Леонтьева. – М. : Смысл, 2002. – С. 56–65.

4. Леонтьев Д.А. Постановка и достижение целей как фактор психологического благополучия / Д.А. Леонтьев, Д.Д. Сучков // *Психологические исследования.* – 2015. – 8(44), 1. <http://psystudy.ru>

5. Проблемы психологической герменевтики / Н.В. Чепелева, Т.М. Титаренко, М.Л. Смульсон и др. – К. : Изд-во Национального педагогического университета им. Н.П. Драгоманова, 2009. – 382 с.

6. Титаренко Т.М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності / Т.М. Титаренко. – К., 2003. – 376 с.

7. Чепелева Н.В. Самопроектирование личности в дискурсивном пространстве / Н.В. Чепелева // *Наукові студії із соціальної та політичної психології*; [ред. рада: М.М. Слюсаревський (голова), В.Г. Кремень, С.Д. Максименко та ін.]. – К. : Міленіум, 2012. – Вип. 31(34). – С. 12–20.

8. Headey B. Understanding happiness: A theory of subjective well-being / B. Headey, A.J. Wearing. – Melbourne, Australia : Longman Cheshire, 1992.

9. Ryff C.D. The structure of psychological well-being revisited / C.D. Ryff // *Journal of Personality and Social Psychology.* – 1995. – Vol. 69. – P. 719–727.

Надійшла до редколегії 08.04.17

Е. Милютіна, д-р психол. наук, доц.

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев, Украина

ИССЛЕДОВАНИЕ ПРОЦЕССА НЕФОРМАЛЬНОЙ СОЦИАЛИЗАЦИИ В РАЗНОВИДОВЫХ ГРУППАХ

Статья посвящена определению понятия и типологизации вариантов informal socialization и эмпирическому исследованию этого явления на примере общения в разновидовых группах. Было обнаружено, что уровень удовлетворенности жизнью и социальной поддержки выше у лиц, которые были успешными и ответственными владельцами домашних любимцев. Рассмотрена система факторов informal socialization и перспективы ее исследования.

Ключевые слова: социализация, постнекласическая парадигма, благополучия, социальная поддержка, личность.

K. Miljutina, Dr.Sc., Assoc. Prof.

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

RESEARCH THE PROCESS OF INFORMAL SOCIALIZATION IN HUMAN-ANIMAL GROUPS

There is a problem of the theoretical models development of the process of informal socialization study. Both the factors and the effects on the individual of such a process of socialization should be investigated. Peculiarity of the informal socialization is subjective activity of an individual, his independent choice of his own path of self-development and his way of rest.

Factors can be classified into external, internal and situational. Informal socialization effects may be changes in the emotional sphere of personality. The external factors of informal socialization may include availability of free time and energy, which makes it possible to be engaged in some form of informal activity. Habitat and its conditions can also affect the process, the availability of resources for informal education, socialization and so on in a big city is more than in towns and villages. The article is devoted determination of concept and tipological variants of informal socialization and empiric research of this phenomenon on the example of intercourse in groups. It was discovered that level of satisfaction by life and social support more high for persons which were the successful and responsible proprietors of pets. The system of factors of informal socialization and prospect of its research is considered.

Keywords. Socialization, paradigm, prosperity, pets, personality.

УДК: 321.02:159.955

Т. Траверсе, д-р психол. наук, доц.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

РОЗУМІННЯ ПОЛІТИЧНИХ ЗАДАЧ У ПРОЦЕСІ ПІЗНАННЯ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО БУТТЯ

У статті розглядаються психологічні особливості розуміння політичної діяльності сучасним актором, зокрема особливості освоєння ним поліконтекстуальної конкретної суспільно-політичної ситуації. Така пізнавальна діяльність залежить від міри залученості актора до політики, сформованості процесів розв'язання та розуміння політичних задач в контексті політичного мислення. Йдеться про критерії розуміння як процесу, етапу та результату політичного мислення, про взаємозв'язок розуміння політичних ситуацій та знання про них.

Ключові слова: розуміння політичної ситуації, політична діяльність, процес розуміння, результат розуміння, політичне мислення, політична задача.

Постановка проблеми. Зміна цивілізаційної парадигми початку XXI ст. співпала з перехідністю суспільно-політичного розвитку, в якому перебуває нинішня Україна. Міра пізнання політики суб'єктом політичної діяльності

(далі – актором) залежить від чималої низки передумов, серед яких чи не найсуттєвішою є рівень освоєння ним поліконтекстуальності суспільно-політичної ситуації та специфіки організації ним політичної інформації. На-